

Звір Богдан
директор
Дрогобицький механіко-технологічний коледж
м. Дрогобич

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах підприємства у своєму розвитку зазнають циклічних коливань. Внаслідок впливу економічних чинників зовнішнього середовища, обмеженості ресурсів підприємству доводиться орієнтуватися тільки на власний потенціал. Тому необхідно ефективно розподіляти та споживати ресурси, виявляти приховані резерви і можливості. Наявність у достатній кількості ресурсів формує ресурсний потенціал, створює пріоритет, що і відрізняє його від інших суб'єктів господарювання. У той же час, ефективне використання ресурсного потенціалу сприяє підвищенню результатів виробничо-фінансової діяльності та конкурентоспроможності підприємства не тільки на поточний період часу, але і у перспективі.

Стратегічний аналіз необхідно розглядати як аналіз складної і динамічної сукупності факторів, які в узагальненому вигляді можна поділити на внутрішні основні і другорядні, зовнішні загальні, зовнішні безпосередні фактори, що в комплексній єдності здійснюють вплив на ефективність діяльності підприємства [1, с. 47]. І.С. Левик зазначає, що поняття стратегічного аналізу слід розглядати як безперервний процес дослідження об'єкта (системи), результатом виконання якого є формування інформаційно-аналітичної бази для прийняття управлінських рішень, спрямованих на досягнення стратегічних цілей, формування конкурентних переваг та зростання вартості господарських одиниць. Такий аналіз передбачає вчасне коригування обраної стратегії з метою швидкого реагування на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, що є однією із основних умов ефективного функціонування підприємства та його конкурентоспроможності. Стратегічний аналіз має подвійне спрямування: в майбутнє (чого ми хочемо досягти – формування стратегічних цілей) та з майбутнього до сучасного (що ми маємо зробити сьогодні, щоб отримати бажаний результат у майбутньому) [2].

На думку М. Богатирьова, стратегічне управління для аграрних підприємств є надзвичайно важливим і має здійснюватися шляхом проведення стратегічного аналізу, розробки стратегії та заходів щодо її реалізації, використовуючи принципи комплексності, пріоритетності, поетапності [3]. Аналогічної позиції також дотримуються В.М. Колесник та С.М. Божко, на думку яких розробка бізнес-стратегій для сільськогосподарських товаровиробників ґрунтується на детальних результатах стратегічного аналізу їх діяльності [4].

Під час проведення стратегічного аналізу визначають:

- місію компанії;
- стратегічні цілі;
- проведення зовнішнього аудиту;
- стратегічний потенціал (сильні і слабкі сторони підприємства);
- стратегічний клімат зовнішнього середовища (можливості і загрози);
- стратегічну позицію підприємства;
- тактичні кроки для вирішення цілей підприємства;
- конкурентну перевагу.

Аналіз виробничо-фінансової діяльності підприємства спирається на інформаційні дані обліку, що сприяє раціональному плануванню діяльності підприємства. Від стану та якості облікової інформації залежить в підсумку якість управлінських рішень, оскільки саме обліково-аналітичні системи формують інформаційну базу для проведення оцінки виробничо-фінансової діяльності підприємства. Отже, інформаційна база аналізу виробничо-фінансової діяльності підприємства повинна передбачати системний характер з виділенням певних підсистем, що допомагають центральній системі накопичувати необхідну і достатню інформацію для вироблення стратегії розвитку підприємства. Після розробки стратегічних цілей діяльності підприємства, слід приступити до формування основних блоків для кожної стадії процесу аналізу виконання запланованих дій підприємства:

- інформаційний блок;
- аналітичний блок;
- організаційний блок;
- координаційний блок;
- контрольний блок.

Наведений алгоритм – це послідовність цілеспрямованих і регламентованих етапів, об'єднаних в систему з метою отримання конкретного результату – масиву інформації для цілей розробки менеджерами управлінських рішень, спрямованих в кінцевому підсумку на максимізацію прибутку, зростання платоспроможності та ліквідності, стабілізацію фінансово-господарської діяльності підприємства [5, с.172].

Розробка моделі стратегічного аналізу базується на таких елементах: навколишнє середовище, цінності та принципи підприємства, бачення і стратегічний горизонт розвитку, власники, ринок збуту, ресурси, конкуренти, керівництво (менеджмент) і підприємство. При цьому особливе значення мають взаємозв'язки між цими елементами, оскільки вони використовуються для аналізу. Перевірка стратегії передбачає визначення:

- цінностей, що покладені в основу бізнесу;
- типу реалізованого бачення і місії підприємства;
- критеріїв стратегічного і оперативного планування;
- характеристики середовища, що лежать в основі стратегії;

- існуючих і нових стратегічних сфер діяльності підприємства;
- доцільності пропозиції існуючих і нових видів продукції;
- вимог, що лежать в основі розробки нових видів продукції;
- існуючих і нових груп клієнтів, які потребують обслуговування;
- критеріїв, що використовуються для аналізу нових ринків;
- чинників, пріоритетних для клієнтів (ціни, якість, сервіс);
- чинників, що становлять конкурентну перевагу;
- очікувань власників [6, с. 201-202].

Стратегічний аналіз дає можливість вибрати напрямок подальшого розвитку підприємства. Без певної стратегії у підприємства не буде обґрунтованого плану його подальшої діяльності і наміченої програми досягнення бажаного ефекту. Стратегічний аналіз – початковий етап вибору стратегії подальшого функціонування підприємства, що базується на вивченні й оцінці внутрішнього і зовнішнього середовищ підприємства і дає можливість побачити:

- позицію підприємства на ринку;
- напрямок і програму розвитку підприємства на перспективу.

Стратегічний аналіз покликаний допомогти підприємству втілити його заплановану стратегію подальшого розвитку. Стратегія підприємства включає в себе такі взаємопов'язані компоненти:

- виявлення сфери функціонування підприємства з урахуванням намічених стратегічних напрямків;
- вироблення стратегічних цілей і завдань для їх досягнення;
- аналіз стратегічного плану, методів реалізації, зміна його в разі потреби;
- реалізація плану стратегії;
- оцінка результатів діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Дьолог, Т.І. Стратегічний аналіз середовища підприємства [Текст] / Т.І. Дьолог // Інвестиції: практика та досвід – 2013 – № 15. – С. 46-48.
2. Левик, І.С. Суть стратегічного аналізу та його значення для управління підприємством [Електронний ресурс] / І.С. Левик. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2742/1/19.pdf>
3. Богатырев, М. Использование методик стратегического менеджмента в сфере сельского хозяйства [Електронний ресурс] / Максим Богатырев. – Режим доступу : <http://acualicio.us/ispolzovanie-metodik-strategicheskogomenedzhmenta-v-sfere-selskogo-hozyaystva>.
4. Колесник, В.М. Розробка стратегій розвитку аграрних підприємств [Електронний ресурс] / В.М. Колесник, С.М. Божко // Ефективна економіка. – 2009. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=49>.
5. Пуцентейло, П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства [Електронний ресурс] / П.Р. Пуцентейло // Сталий розвиток економіки. – 2015.

– № 1. – С. 168-174. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_1_27.

6. Пуцентейло, П. Р. Стратегічний аналіз як важливий елемент управління підприємством [Електронний ресурс] / П.Р. Пуцентейло, О.О. Гуменюк // Інноваційна економіка. – 2016. – № 3-4 (62). – С. 196-205. – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3490>

Латкіна Світлана

старший викладач

Херсонський національний технічний університет

м. Херсон

Стегалюк Єлізавета

магістр

Варшавська школа економіки

м. Варшава, Польща

OCENA EFEKTU BEZROBOCIA

Jednym z najbardziej palących problemów w Polsce jest bezrobocie, które utrzymuje się na wysokim poziomie. Ważna jest klasyfikacja bezrobocia na dwa typy: bezrobocie równowagi i bezrobocie nierównowagi. Duży wkład do klasyfikacji wnieśli autorzy teorii naturalnej stopy bezrobocia i teorii NAIRU, które traktowali jako bezrobocie równowagi. Podczas, gdy naturalna stopa bezrobocia oraz stopa bezrobocia NAIRU są uzależnione od określonych czynników realnych, przyjmowano, że bezrobocie nierównowagi było zależne przede wszystkim od rozmiarów efektywnego popytu na towary. W teorii histerezy bezrobocia zwrócono uwagę na znaczenie zmiany popytu na towary dla różnych poziomów bezrobocia równowagi. Gwałtowny wzrost bezrobocia w latach 80-tych w Europie Zachodniej wpłynął na bezrobocie równowagi, które musiało wzrosnąć. Tak wysoki poziom bezrobocia został wyjaśniony na dwa różne sposoby[1].

Samo pojęcie histerezy oznacza, że równowaga danego systemu nie zależy tylko od sił zewnętrznych, ale również od własnej historii [2]. Histereza bezrobocia jest to zjawisko, gdy poziom bezrobocia równowagi jest uzależniony nie tylko od stanu czynników strukturalnych, a i od wcześniejszych tendencji bezrobocia [2].

Teorie histerezy tłumaczą dlaczego, mimo tego że koniunktura się poprawia, bezrobocie i tak nie obniża się do poziomu sprzed recesji. W okresie recesji gospodarczej występuje niedobór kapitału ludzkiego oraz rzeczowego, czyli proces zwiększenia się poziomu bezrobocia równowagi staje się coraz głębszy. W gospodarce rynkowej istnieje tendencja do utrzymywania się wysokiego bezrobocia, a wtedy istnieje potrzeba aktywnych działań w tej sferze. Koncepcja NAIRU zakłada ograniczenie trwałego bezrobocia, które doprowadziłyby do przyspieszenia procesów